

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk DCE/02/4991	Contactpersoon	Zoetermeer 11 februari 2002
Onderwerp Oude knelpunten monumentenzorg		Doorkiesnummer	

Op 19 december 2001 heb ik de Tweede Kamer een inventarisatie toegezegd van de knelpunten die zich hebben voorgedaan met de invoering van het Besluit Rijks-subsidiëring Restauratie Monumenten 1997 (Brrm 1997). Hierbij ontvangt u deze inventarisatie, voorafgegaan door een korte schets van de voorgeschiedenis en een analyse.

In 1986 is de basis gelegd voor het financieringssysteem van de monumentenzorg. Het werd mogelijk om via meerjarenprogramma's subsidies te verstrekken ten laste van toekomstige budgetjaren tot maximaal zes jaar vooruit. In het Brrm 1991 kreeg elke gemeente een budget toegewezen op basis van het aantal rijksmonumenten dat zich in de betreffende gemeente bevond, alsmede op basis van de subsidievraag in de meerjaren-programma's.

Vervolgens heeft de toenmalige Minister van W.V.C. in 1994 het Strategisch Plan voor de Monumentenzorg opgesteld. De voorstellen uit dit plan zijn geformaliseerd in het Brrm 1997. Een nieuw element was de inschakeling van de provincies als budgethouder voor gemeenten met minder dan honderd rijksmonumenten. Hiermee werd versnippering van het restauratiebudget tegengegaan. Vanaf 1 januari 1998 vallen budgethouders met minder dan honderd rijksmonumenten zonder 'trekkingsrecht' onder het budget van de

provincie. Een ander element was een wijziging van de berekening van de decentrale budgetten: niet de aantallen rijksmonumenten, maar de werkelijke restauratiebehoefte ging de grondslag vormen voor de budgetverdeling.

Deze veranderingen zijn voor sommige monumenteigenaren helaas met problemen gepaard gegaan. Het gaat daarbij om eigenaren die zonder dekking van een subsidiebeschikking een restauratie hebben uitgevoerd, in de verwachting dat die beschikking in een later stadium door de gemeente zou worden afgegeven. Daarbij speculeerden zij op de beschikbaarheid van middelen uit budgetjaren waarover op dat moment nog geen duidelijkheid was, te weten 2003 en verder. Gemeenten die sinds 1998 onder de provinciale verantwoordelijkheid vallen en gemeenten die door de gewijzigde budgetteringsmethode op een lager budget zijn uitgekomen konden of wilden niet aan deze verwachting voldoen.

De problemen binnen de eerste categorie gemeenten zijn in de meeste gevallen door de desbetreffende provincies opgelost. Binnen de tweede categorie resteren nog enkele knelpunten.

De gevraagde inventarisatie naar deze zogenaamde oude knelpunten heb ik inmiddels uitgevoerd. Ik heb alle gemeentelijke en provinciale budgethouders gevraagd mij inzicht te geven in alle restauraties die vóór de invoering van het Brrm 1997 geheel of gedeeltelijk zijn uitgevoerd en tot op heden niet zijn voorzien van een volledige rijksbijdrage in de restauratiekosten. Dit leverde het volgende op.

In totaal hebben 42 van de 123 budgethouders gereageerd. Zeven budgethouders hebben mij bericht dat zij om uiteenlopende redenen (tijdsdruk, gemeentelijke herindeling etc.) niet tot een opgave van knelpunten konden komen, tien budgethouders meldden geen problemen (meer) te hebben en de overige 25 hebben in de totaal 87 restauraties aangedragen, met een subsidiebeslag van € 22.718.714,00 (=f 50.065.457,00, zie bijlage 1). Ook hebben zich zes anderen (vier niet-budgethoudende gemeenten en twee eigenaren) gemeld met in totaal tien knelpunten met een subsidiebeslag van € 824.508,00 (= f 1.816.977,00, zie bijlage 1).

Ik constateer dat in de meeste gevallen (74) geen sprake is van een knelpunt. Dat kan zijn omdat:

- bij die restauraties een andere financiële dekking is gevonden,

zoals autonome middelen van lagere overheden, stads- en dorpsvernieuwingsgelden, fiscale aftrek via inkomsten of vennootschapsbelasting, of verrekening via exploitatieopbrengsten;

- de rijkssubsidie inmiddels is opgenomen in een uitvoeringsprogramma of dermate laag is dat het in een uitvoeringsprogramma kan worden opgenomen (lager dan € 5.000,00);
- de restauraties ná 1997 zijn uitgevoerd en dus geheel buiten dit kader vallen.

Na bovengenoemde schifting, op basis van dossieranalyse, resteren 23 restauraties (zie bijlage 2) waaronder de eerder door mevrouw Visser-van Doorn genoemde Lambertuskerk te Strijen. Al deze restauraties zijn vóór de invoering van het Brrm 1997 gestart, zonder dat uitzicht was op het volledige rijkssubsidie. De eigenaren speculeerden op de beschikbaarheid van middelen uit budgetjaren waarover op dat moment nog geen duidelijkheid was, te weten 2003 en verder. In een aantal gevallen is wel een gedeeltelijke rijkssubsidie toegezegd.

In totaal heeft het probleem een omvang van € 4.430.006,00 (= f 9.762.448,00).

Ik constateer dat de eigenaren van deze 23 rijksmonumenten voortvarend doch risicovol te werk zijn gegaan. Ik constateer voorts dat de problematiek zich voordoet bij slechts twee provinciale budgethouders (in totaal 10 gevallen) en bij 8 gemeenten (13 gevallen).

De provincies hebben een eigen beleidsvrijheid als het gaat om toewijzing van rijksmiddelen, daar wil ik niet in treden.

Bij de andere categorie gaat het om eigenaren in gemeenten die door de invoering van het Brrm 1997 met een teruggang in budget zijn geconfronteerd. Het risico dat zij door zonder subsidiebeschikking te gaan restaureren tóch al liepen, is hierdoor wellicht versterkt. Ik constateer dat het probleem in de eerste plaats een gevolg is van het risico dat deze eigenaren hebben genomen in combinatie met de prioritering van de desbetreffende gemeente.

Resumerend stel ik vast dat ik het niet tot mijn verantwoordelijkheid reken de voren- genoemde problematiek op te lossen.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

dr. F. van der Ploeg